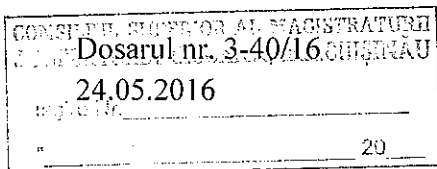

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău

MD-2004, mun. Chișinău,
str. M. Sadoveanu 24/1

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. A.Lăpușeanu 28

Copia: avocat Chiriac Igor
Mun Chișinău str. A.Pușkin 22, bir. 509

Copia : avocat Cecan Igor
Mun Chișinău. Str. Teilor 6

Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău Vă expediază în adresa D-stră copia încheierii Judecătoriei Ciocana din 18.05.2016 privind sesizarea Curții Constituționale a RM în vederea verificării constituționalității prevederilor art. 22 alin.4 Legea condominiu în fondul locativ nr. 913-XIV din 30.03.2000 depusă la demersul avocatului Chiriac Igor, pentru soluționare conform competenței.

Anexă: copia încheierii din 18.05.2016 (5 file).
sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate (21).

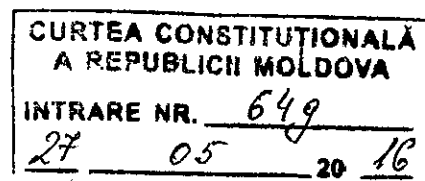
Judecător al
Judecătoriei Ciocana
mun. Chișinău

Grefier:

Iordachi Natalia

Chilimari Alina

Dosar nr.3-40/16

ÎNCHEIERE

18 mai 2016

mun. Chișinău

Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul

Grefier

Iordachi Natalia

Chilimari Alina

Cu participarea reprezentantului reclamantului Papuc Marcel, în baza mandatului Chiriac Igor, reprezentantului pârâtului în baza mandatului Cecan Igor, în lipsa reprezentantului intervenientului accesoriu SRL Ecosem Grup

Examinând în ședință publică, cererea de chemare în judecată depusă de către Papuc Marcel împotriva Asociației de coproprietari în condominiu nr. 55/286, intervenient accesoriu SRL Ecosem Grup cu privire la obligarea recalculării plăților serviciilor comunale, încetarea calității de membru al asociației, contestarea deciziei adunării generale și încasarea cheltuielilor de judecată.

constată:

Prin mandatul nr. 0831570 din 21.03.2016 avocatul Chiriac Igor a fost împuternicit de către Papuc Marcel să-i reprezinte interesele în instanța de judecată inclusiv cu dreptul de a semna și depune cererea de chemare în judecată.

La 23.03.2016 avocatul Chiriac Igor a depus cerere de chemare în judecată în interesele lui Papuc Marcel împotriva Asociației de coproprietari în condominiu nr. 55/286, intervenient accesoriu SRL Ecosem Grup cu privire la obligarea recalculării plăților serviciilor comunale pentru încălzirea apartamentului, încetarea calității de membru al asociației, contestarea deciziei adunării generale și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reprezentantul reclamantului a indicat că, Papuc Marcel la data de 11.07.2014 a procurat de la SC "Ecosem Grup" SRL apartamentul nr. 105 situat în mun. Chișinău str. N. Sulac 8.

Potrivit pct. 9 al contractului, vânzătorul sub răspundere proprie a declarat , că la momentul încheierii contractului toate plățile pentru servicii comunale au fost achitate.

Reprezentantul reclamantului a mai invocat că Asociației de coproprietari în condominiu nr. 55/286 a emis facturi pentru servicii comunale pe numele lui Papuc Marcel începând cu 1 noiembrie 2012 când acesta nu era încă proprietar.

Consideră că pârâtul a calculat și a inclus ilegal în facturile pentru serviciile comunale pe numele lui Papuc Marcel o plată numită "încălzire recalcul 20 % pentru perioada ianuarie-martie 2013 în mărime de 323,28 lei lunar, noiembrie 2013 în mărime de 161,64 lei, decembrie 2013 - februarie 2014 în mărime de 269,4 lei lunar, martie 2014 în mărime de 179,6 lei, noiembrie 2014 în mărime de 215,52 lei, decembrie 2014 în mărime de 237,97 lei, ianuarie 2015 în mărime de 269,4 lei, februarie 2015 în mărime de 224,5 lei, martie 2015 în mărime de 179,6 lei, noiembrie 2015 în mărime de 179,6 lei, decembrie 2015 în mărime de 241,56 lei, ianuarie 2016 în mărime de 299,93 lei.

De asemenea, reprezentantul a mai invocat că reclamantul nu și-a manifestat consimțământul de a fi membru al Asociației de coproprietari în condominiu nr. 55/286, de o perioadă îndelungată se află peste hotarele țării, nu participă la realizarea intereselor asociației și nu dorește să fie membru acesteia.

Cere, reclamantul Papuc Marcel, obligarea Asociației de coproprietari în condominiu nr. 55/286 să efectueze recalculul plăților serviciilor comunale, încetarea calității de membru al ACC nr. 54/, anularea deciziei adunării generale a membrilor ACC nr. 55/286, constatarea faptului încălcării dreptului de acces la informații de interes personal și încasarea cheltuielilor de judecată.

În ședința de judecată reprezentantul reclamantului Papuc Marcel, avocatul Chiriac Igor, a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale pentru verificarea constituționalității prevederilor art.22 alin.(4) Legea condominiului fondului locativ nr.913 din 30 martie 2000.

În motivarea demersului a indicat că normele de drept a cărei constituționalitate se solicită a fi verificată, urmează a fi aplicate la soluționarea pricinii civile, deoarece una din pretențiile solicitate este încetarea calității de membru al asociației de coproprietari în condominiu, a cărui membru a devenit prin efectul prevederilor art.22 alin.(4) din Legea condominiului în fondul locativ, fără a-și manifesta consimțământul de asociere binevol.

Consideră că prevederile art. 22 alin. (4) din Legea condominiului în fondul locativ aduce atingere directă dreptului fundamental al persoanei la libera asociere garantat de art. 11 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 20 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 22 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, art. 4 alin. (1) și alin. (2) din Constituția RM.

De asemenea, consideră că prevederile art. 22 alin. (4) din Legea condominiului în fondul locativ vin în contradicție cu art. 54 din Constituția RM, care prevede că, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Reprezentantul pârâtului Ursu Viorica și Chiriac Igor au lăsat demersul la discreția instanței.

Audiind părțile, studiind demersul înaintat, materialele dosarului și prevederile Hotărîrii Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016, instanța de judecată consideră necesar a admite demersul și a sesiza Curtea Constituțională pentru a verifica constituționalitatea prevederilor art.22 alin.(4) Legea condominiului în fondul locativ din următoarele motive.

Din cererea de chemare în judecată rezultă că reclamantul Papuc Marcel solicită: obligarea ACC să recalculeze plata serviciilor comunale; încetarea calității de membru al ACC nr. 54/286, anularea deciziei adunării generale a membrilor ACC nr. 55/286, constatarea faptului încălcării dreptului de acces la informații de interes personal și încasarea cheltuielilor de judecată.

Astfel, una din pretențiile solicitate de reclamant este dispunerea încetării calității de membru a ACC pe motiv că nu și-a manifestat consimțământul de asociere, nu dorește să facă parte din această asociație, de o perioadă lungă de timp este stabilit cu traiul peste hotarele țării și nu participă la realizarea intereselor acestei asociații.

Modul de dobândire și de încetare a calității de membru al Asociației de coproprietari în condominiu este reglementat de prevederile art.22 Legea condominiului în fondul locativ nr.913-XIV din 30 martie 2000.

Astfel, conform art.22 alin.(4) Legea condominiului în fondul locativ nr.913-XIV din 30 martie 2000, persoanele care procură locuințe (încăperi) în condominiu, după înființarea asociației de coproprietari, devin membri ai acesteia imediat după dobândirea de către ei a dreptului de proprietate asupra locuinței (încăperii).

Prin urmare, având în vedere faptul că reclamantul în prezentul litigiu contestă modul de dobândire a calității de membru al Asociației de Coproprietari în condominiu nr.55/286 pe motiv că nu și-a manifestat consimțământul de asociere, instanța de judecată pentru soluționarea acestei pretenții urmează să aplice prevederile art.22 alin.(4) Legea condominiului în fondul locativ nr.913-XIV din 30 martie 2000.

Reprezentantul reclamantului în ședința de judecată a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.22 alin.(4) Legea condominiului în fondul locativ nr.913-XIV din 30 martie 2000, motivând că acestea contravin art.54 din Constituție, art.17 Convenția CEDO, art.30 Declarația Universală a Drepturilor Omului.

În conformitate cu art.12¹ Codul de procedură civilă, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, și anume prevederile art.22 alin.(4) Legea condominiului în fondul locativ nr.913-XIV din 30 martie 2000 intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție.

Curtea Constituțională, care conform art.135 lit.a) din Constituție este unica autoritate ce exercită controlul constituționalității legilor, nu s-a expus în privința constituționalității prevederilor art.22 alin.(4) Legea condominiului în fondul locativ nr.913-XIV din 30 martie 2000.

Astfel, avînd în vedere faptul că pentru soluționarea litigiului instanța de judecată urmează să aplice prevederile art.22 alin.(4) Legea condominiului în fondul locativ nr.913-XIV din 30 martie 2000, constituționalitatea cărora nu a fost examinată de către Curtea Constituțională, iar reclamantul a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a acestor prevederi, instanța de judecată, în conformitate cu art. 12¹ Codul de procedură civilă și Hotărîrea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016 consideră necesar de a admite demersul și de a expedia Curții Constituționale sesizarea pentru a verifica constituționalitatea acestor prevederi.

În conformitate cu art.12¹ alin.(3) Codul de procedură civilă, din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărîrii pronunțate se suspendă.

Avînd în vedere prevederile citate, instanța de judecată consideră necesar în temeiul art. 12¹ alin.(3) Codul de procedură civilă de a suspenda procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Papuc Marcel împotriva Asociației de coproprietari în condominiu nr. 55/286, intervenient accesoriu SRL Ecosem Grup, pînă la examinarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.22 alin.(4) Legea condominiului în fondul locativ nr.913-XIV din 30 martie 2000.

Reieșind din cele expuse, în conformitate cu art. 12¹ , 269-270 Codul de procedură civilă, Hotărîrea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016, instanța de judecată

Dispune:

Se admite demersul reprezentantului reclamantului Papuc Marcel, în baza mandatului Chiriac Igor privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională a RM pentru a verifica constituționalitatea prevederilor art.22 alin.(4) Legea condominiului în fondul locativ nr.913-XIV din 30 martie 2000.

Se suspendă examinarea cauzei la cererea de chemare în judecată depusă de Papuc Marcel împotriva Asociației de coproprietari în condominiu nr. 55/286, intervenient accesoriu SRL Ecosem Grup, pînă la examinarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate.

Încheierea în partea suspendării procesului poate fi atacată cu recurs la Curtea de Apel Chișinău în termen de 15 zile prin intermediul judecătoreii Ciocana mun.Chișinău.

Președintele ședinței
Judecător

/semnătura/

Natalia Iordachi

Copia corespunde originalului
Judecător

Natalia Iordachi

<p>CABINETUL AVOCATULUI „IGOR CHIRIAC”</p> <p><i>MUN. CHIȘINĂU, STR. AL. PUȘKIN 22 BIR. 509, MD-2012</i> Tel: 079998178, e-mail: igorchiriac@mail.ru</p>		<p>АДВОКАТСКИЙ КАБИНЕТ „IGOR CHIRIAC”</p> <p><i>МУН.КИШИНЭУ, УЛ. АЛ. ПУШКИН 22, КАБ. 509, MD-2012</i> Тел. 079998178 e-mail: igorchiriac@mail.ru</p>
---	---	---

26.04.2016

**Curții Constituționale a
Republicii Moldova**
mun. Chișinău str. A. Lăpușeanu 28,
MD-2004

Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău
(judecător Natalia Iordachi)

SESIZARE
privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

I. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității a prevederilor art. 22 al. (4) din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913 din 30.03.2000, publicată în Monitorul Oficial Nr. 130-132 din 19.10.2000: *”Persoanele care procură locuințe (încăperi) în condominiu, după înființarea asociației de coproprietari, devin membri ai acesteia imediat după dobândirea de către ei a dreptului de proprietate asupra locuinței (încăperii)”*.

II. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

1. Prevederi relevante ale Constituției Republicii Moldova (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1
Statul Republica Moldova

”(...)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 4
Drepturile și libertățile omului

"(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale."

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

"Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică."

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

"(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(...)"

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

"(...)

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(...)"

Articolul 15

Universalitatea

"Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea."

Articolul 16

Egalitatea

"(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială."

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

"(...)

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(...)."

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

"(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 134

Statutul

„(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.”

Articolul 135

Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

[...]

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

„(1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate.”

2. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, în vigoare pentru Republica Moldova din 1 februarie 1998:

ARTICOLUL 11

Libertatea de întrunire și de asociere

”1. Orice persoană are dreptul la libertate de întrunire pașnică și la libertate de asociere, inclusiv a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrîngeri decât cele prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei ori a drepturilor și a libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrîngeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat”

ARTICOLUL 14

Interzicerea discriminării

"Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație."

ARTICOLUL 17

Interzicerea abuzului de drept

"Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție."

3. Prevederi relevante ale Declarației Universale a drepturilor omului, ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr.217-XII din 28.07.90:

Articolul 2

"Fiecare om se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta Declarație fără nici un fel de deosebire ca, de pildă, deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări."

Articolul 7

"Toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul fără deosebire la o protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare."

Articolul 8

"Orice persoană are dreptul să se adreseze în mod efectiv instanțelor judiciare competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce îi sunt recunoscute prin constituție sau prin lege."

Articolul 20

- "1. Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire și de asociere pașnică.
2. Nimeni nu poate fi silit să facă parte dintr-o asociație."

Articolul 29

"1. Orice persoană are îndatoriri față de colectivitate, deoarece numai în cadrul acesteia este posibilă dezvoltarea liberă și deplină a personalității sale.

2. În exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare om nu este supus decât numai îngrădirilor stabilite prin lege, exclusiv în scopul de a asigura cuvenita recunoaștere și respectare a drepturilor și libertăților altora și ca să fie satisfăcute juste cerințe ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale într-o societate democratică.

3. Aceste drepturi și libertăți nu vor putea fi în nici un caz exercitate contrar scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite."

Articolul 30

"Nici o dispoziție a prezentei Declarații nu poate fi interpretată ca implicând pentru vreun stat, grupare sau persoană dreptul de a se deda la vreo activitate sau de a săvârși vreun act îndreptat spre desființarea unor drepturi sau libertăți enunțate în prezenta Declarație."

4. Prevederi relevante ale Pactului cu privire la drepturile civile și politice, deschis spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor Unite la 16 decembrie 1966, intrat în vigoare la 23 martie 1967, Ratificat prin Hotărîrea Parlamentului nr.217-XII din 28.07.90:

ARTICOLUL 2

”1. Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte și să garanteze tuturor indivizilor care se găsesc pe teritoriul lor și țin de competența lor drepturile recunoscute în prezentul Pact, fără nici o deosebire, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare.

2. Statele părți la prezentul pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau orice altă împrejurare.

3. Statele părți la prezentul Pact se angajează:

a) să garanteze că orice persoană ale cărei drepturi sau libertăți recunoscute în prezentul Pact au fost violate va dispune de o cale de recurs efectivă, chiar atunci când încălcarea a fost comisă de persoane acționând în exercițiul funcțiilor lor oficiale;

b) să garanteze că autoritatea competentă, judiciară, administrativă ori legislativă sau orice altă autoritate competentă potrivit legislației statului, va hotărî asupra drepturilor persoanei care folosește calea de recurs și să dezvolte posibilitățile de recurs jurisdicțional;

c) să garanteze că autoritățile competente vor da urmare oricărui recurs care a fost recunoscut ca justificat.”

ARTICOLUL 22

”1. Orice persoană are dreptul de a se asocia în mod liber cu altele, inclusiv dreptul de a constitui sindicate și de a adera la ele, pentru ocrotirea intereselor sale.

2. Exercițarea acestui drept nu poate fi supusă decât restricțiilor prevăzute de lege și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al securității publice, al ordinii publice ori pentru a ocroti sănătatea sau moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora. Prezentul articol nu se opune ca exercițarea acestui drept de către membrii forțelor armate și ai poliției să fie supusă unor restricții legale.

(...)”

5. Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002 (Monitorul Oficial Nr. 82-86 din 22.06.2002)

Articolul 181. Asociația

”(1) Asociație este organizația necomercială constituită benevol de persoane fizice și juridice asociate, în modul prevăzut de lege, prin comunitate de interese, care nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri, pentru satisfacerea unor necesități nemateriale.

(2) Asociația poate avea forma de asociație obștească, asociație religioasă, partid sau de altă organizație social-politică, de sindicat, uniune de persoane juridice, de patronat, alte forme în condițiile legii.

(3) În asociație, calitatea de membru se consemnează.

(...)”

6. Prevederile relevante ale Legii nr.317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională (M.O., 1995, nr. 8, art. 86) sunt următoarele:

Articolul 4 Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

[...]

(2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică.”

7. Prevederile relevante ale Codului jurisdicției constituționale nr. 502- XIII din 16 iunie 1995 (M.O., 1995, nr. 53-54, art. 597) sunt următoarele:

Articolul 2

Autoritatea de jurisdicție constituțională

„(1) Unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

(2) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.”

Articolul 4

Competența în materie a Curții Constituționale

„(1) În exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională:

a) efectuează, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

[...]

(2) Se supun controlului constituționalității numai actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției Republicii Moldova – 27 august 1994.

(3) Curtea Constituțională examinează în exclusivitate chestiuni de drept.”

Articolul 7

Prezumția constituționalității actelor normative

„Orice act normativ, precum și orice tratat internațional la care Republica Moldova este parte; se consideră constituțional până când neconstituționalitatea lui va fi dovedită în procesul jurisdicției constituționale, cu asigurarea tuturor garanțiilor prevăzute de prezentul cod.”

8. Prevederi relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova sunt următoarele:

”53. Pornind de la natura subsidiară a mecanismelor CEDO, statele membre au obligația de a extinde mecanismele de protecție a drepturilor omului la nivel național, în conformitate cu angajamentele ce derivă din procesul de eficientizare a CtEDO, asumate în

cadrul Conferințelor de la Interlaken (18-19 februarie 2010), Izmir (26-27 aprilie 2011) și Brighton (19-20 aprilie 2012)."

"60. Curtea menționează că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Fără un acces efectiv la o instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.

61. Astfel, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act constituind o atingere adusă drepturilor sale.

62. Curtea reține că, pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și eficace.

63. Curtea subliniază că dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înfăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională."

"76. Prin urmare, în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, **acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.**"

"79. Astfel, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

80. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legislative cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale."

"82. Curtea reține că **judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate**, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. 1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, **judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.**"

"86. Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

87. Având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale."

"96. Curtea reține că, potrivit art. 115 din Constituție, justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii. La fel, în virtutea art.116 din Legea Supremă, judecătorii din cadrul instanțelor de toate nivelele sunt independenți și se supun numai legii. "

"103. Astfel, Curtea menționează că, în timp ce dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate aparține judecătorilor din cadrul instanțelor judecătorești de toate nivelele, precum și având în vedere caracterul formal al rolului Curții Supreme de Justiție și lipsa competenței acesteia de a se pronunța asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate de instanțele judecătorești ierarhic inferioare, prevederile literelor a) și g) de la alin. (1) al articolului 135 din Constituție nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului altor instanțe ordinare de a sesiza instanța de jurisdicție constituțională."

"107. În același timp, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), **sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza.** O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale."

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT

La data de 11.07.2014 cet. Papuc Marcel prin reprezentantul său a încheiat contractul de vânzare-cumpărare prin care a procurat de la SC "Ecosem Grup" SRL apartamentul cu nr. 105 din blocul locativ situat în mun. Chișinău str. N. Sulac 8.

Potrivit art. 22 al. 4 din Legea condominiului în fondul locativ: *Persoanele care procură locuințe (încăperi) în condominiu, după înființarea asociației de coproprietari, devin membri ai acesteia imediat după dobândirea de către ei a dreptului de proprietate asupra locuinței (încăperii).*

Cet. Papuc Marcel nu și-a dat consimțământul de a fi membru al Asociației de Coproprietari în condominiu nr. 55/286, el se află cu traiul permanent împreună cu familia peste hotarele Republicii Moldova, nu participă la realizarea intereselor acestei asociații și nu dorește de a fi membru formal al Asociației de Coproprietari în condominiu nr. 55/286.

La data de 28.10.2015 Asociația de Coproprietari în condominiu nr. 55/286 a recepționat de la reprezentantul cet. Papuc Marcel cererea prin care s-a solicitat informația despre constituirea Asociației de Coproprietari în condominiu nr. 55/286,

eliberarea copiilor actelor de constituire a acestei asociații și a informațiilor de interes personal ce vizează drepturile și interesele cet. M. Papuc.

Pe motiv că Asociația de Coproprietari în condominiu nr. 55/286 nu a răspuns la cererea înaintată, cet. Papuc Marcel prin intermediul reprezentantului său a solicitat excluderea sa din Asociația de Coproprietari în condominiu nr. 55/286 și eliberarea informațiilor de interes personal al cet. M. Papuc.

Asociația de Coproprietari în condominiu nr. 55/286 nu a reacționat la solicitările repetate adresate de reprezentantul cet. M. Papuc.

La data de 22.03.2016, reprezentantul cet. M. Papuc s-a adresat cu cerere de chemare în judecată prin care a solicitat instanței de judecată *inter alia* de a dispune încetarea calității de membru a lui Papuc Marcel în calitate de asociat al Asociației de Coproprietari în condominiu nr. 55/286 pe motiv că reclamantul nu și-a dat consimțământul de asociere și nu dorește să facă parte din această asociație.

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Din esența celor expuse supra rezultă că normele de drept, a cărei constituționalitate se solicită a fi verificată, urmează a fi aplicate la soluționarea pricinii civile intentate de Papuc Marcel împotriva Asociația de Coproprietari în condominiu nr. 55/286, intervenient accesoriu SC "Ecosem Grup" SRL aflată pe rol spre examinare la Judecătoria Ciocana mun. Chișinău.

Astfel, potrivit art. 12¹ Cod de procedură civilă, coroborat cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 "pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova" se constată că în procesul judecării pricinii, dacă instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de către partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentînd direct Curții Constituționale sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Excepția de neconstituționalitate constituie mijlocul procedural pentru realizarea accesului cetățeanului, în calitate de titular al drepturilor și libertăților fundamentale, la controlul constituționalității actelor normative.

Prevederile art. 22 al. (4) din Legea condominiului în fondul locativ aduce atingere directă dreptului fundamental al persoanei la libera asociere prevăzut la art. 11 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 20 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 22 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, art. 4 al. 1) și 2) din Constituția Republicii Moldova.

În conformitate cu art.16 alin.(1) din Legea condominiului în fondul locativ, "Asociația de coproprietari se înființează din cel puțin doi proprietari pentru

întreținerea, exploatarea și reparația locuințelor (încăperilor) ce le aparțin și a proprietății comune din condominiu, pentru asigurarea membrilor asociației cu servicii comunale și cu alte servicii, pentru reprezentarea și apărarea intereselor acestora.”

Potrivit acestei norme, cel puțin 2 proprietarii se pot asocia liber într-o asociație de coproprietari în condominiu, iar art. 22 din aceeași Lege îi obligă pe toți ceilalți coproprietarii nefondatori ai asociației să devină membri ai acesteia. Voința a doi coproprietari din condominiu de a constitui o asociație de administrare a proprietății comune în condominiu este impusă prin norma prevăzută la art. 22 al. 4) din Legea condominiului în fondul locativ, tuturor celorlalți coproprietari care nu au optat pentru crearea unei asemenea asociații.

Din moment ce cel puțin 2 proprietarii imobilelor ce fac parte din bunul comun în condominiu, s-au asociat și au fondat o asociație de coproprietari în condominiu, toți ceilalți coproprietari, inclusiv cei care au procurat locuințe (încăperi) în condominiu, după înființarea acestei asociației de coproprietari, sunt obligați să devină membri ai acestei asociației, cu obligații depline, doar pentru că au devenit proprietarii unei locuințe (încăperi) din condominiu și nu prin exprimarea voinței de a deveni membru asociat.

Exercitarea dreptului la libera asociere se manifestă prin dreptul persoanei de a nu-i fi îngrădit dreptul la asociere și de a nu fi obligat să facă parte dintr-o asociație.

Art. 11 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 20 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art. 22 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice prevede dreptul privind Libertatea de asociere ca un drept general al tuturor persoanelor de a se alătura altor persoane, fără imixtiune din partea statului, în vederea atingerii unui anumit scop. Ea nu implică dreptul de a atinge scopul dorit. Ea implică un drept negativ - acela de a nu fi silit să intri într-o asociație.

Potrivit art. 4 din Constituție, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. În conformitate cu această prevedere constituțională, este garantată și libertatea de asociere prevăzută la art. 11 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 20 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art. 22 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

Suplimentar celor expuse țin să menționez că art. 22 alin. (6) din Legea condominiului în fondul locativ, prevede că ”calitatea de membru al asociației de coproprietari încetează în cazul decesului membrului asociației, lichidării persoanei juridice, înstrăinării bunurilor sau în alte temeieri”. Potrivit acestei norme, în coraport cu dreptul la libera asociere prevăzut la art. 11 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 20 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art. 22 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, persoana este în drept de a cere excluderea din calitatea de membru al asociației de coproprietari în condominiu din care a fost obligat prin lege să facă parte, cu toate acestea acest drept prevăzut de art. 22 alin. (6) din Legea condominiului în fondul locativ nu înlătură prin sine neconstituționalitatea prevederilor art. 22 alin. (4) din aceeași lege.

O limitare a dreptului la libera asociere nu este compatibilă cu art. 11 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 20 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art. 22 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, dacă nu urmărește un scop legitim și dacă nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.

Norma de la art. 22 alin. (4) din Legea condominiului în fondul locativ suprimă drepturile și libertățile fundamentale ale omului, aceste restrângeri nu sînt necesare într-o societate democratică, nu sînt proporționale cu scopul legitim urmărit, aducînd atingere existenței unor drepturi și libertăți, vin în contradicție cu prevederile art. 29 din Declarația Universală a drepturilor omului. Această măsură nu este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei ori a drepturilor și a libertăților altora precum se indică la art. 11 § 2 din Convenția CEDO.

Prevederile art. 22 alin. (4) din Legea condominiului în fondul locativ vin în contradicție și cu art. 54 din Constituție, care indică că: (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. (4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

La aplicarea restricției privind libertatea asocierii, legiuitorul nu a respectat echilibrul dintre necesitatea unei astfel de restricții într-o societate democratică și exercitarea dreptului la libera asociere. Limitarea dreptului privind libera asociere a proprietarului unui imobil în condominiu nu este necesară într-o societate democratică. Orice restricție impusă libertății asocierii trebuie să fie proporțională. Principiul proporționalității cuprinde în sine și certitudinea că se va da preferință măsurilor celor mai puțin restrictive pe care le urmăresc autoritățile statului. Totodată, principiul proporționalității presupune că autoritățile nu trebuie să impună obligații care ar afecta fundamental caracterul dreptului.

Prin art. 22 al. 4) din Legea condominiului în fondul locativ, sa comis un abuz de drept din partea statului, fapt care vine în contradicție cu prevederile art. 17 Convenția CEDO, art. 30 Declarația Universală a drepturilor omului.

La reglementarea libertății de asociere, statului îi revine sarcina de a nu discrimina indivizii sau grupurile de indivizi după anumite criterii. Dreptul la asociere este garantat tuturor persoanelor, indiferent de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere, de origine socială sau de oricare alt criteriu. Consider că persoanele, proprietari ai locuinței (încăperii) din condominiu, din moment ce obțin dreptul de proprietate în complexul unic de bunuri imobiliare, trebuie și devin prin lege membri ai asociației

de coproprietari în condominiu, sunt discriminați în raport cu alți proprietari ai bunurilor imobile care nu fac parte din condominiu și care nu sunt obligați de a se asocia. Prin aceasta se încalcă și art. 16 al. 2) din Constituție, art. 14 Convenția CEDO, art. 2 și 7 Declarația Universală a drepturilor omului.

V. CERINȚELE AUTORULUI:

Reieșind din considerentele expuse, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 al. 1 lit. a), art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. a), art. 39 din Codul jurisdicției constituționale, art. 12¹ Cod de procedură civilă,

SOLICIT:

1. Ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 22 al. (4) din Legea nr. 913 din 30.03.2000 condominiului în fondul locativ.
2. Judecătoria Ciocana mun. Chișinău să emită încheiere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 22 al. (4) din Legea condominiului în fondul locativ și de suspendare a judecării cauzei pînă la examinarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate.
3. Judecătoria Ciocana mun. Chișinău să prezinte direct în adresa Curții Constituționale prezenta sesizare de ridicare a excepției de neconstituționalitate.
4. Admiterea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate ridicată prin prezenta sesizare.
5. Declararea de către Curtea Constituțională ca fiind neconstituțional prevederile alineatului (4) articolul 22 din Legea nr. 913 din 30.03.2000 condominiului în fondul locativ.

Anexă: Informația Curții Constituționale pe 3 file, copia hotărîrii Curții Constituționale din data de 09.02.2016 pe 11 file.

Avocat Igor Chiriac

